

مروری بر مفاهیم آینده‌نگاری در برنامه‌ریزی شهری

حسن پارسی پور^۱، مهسا عارفخانی^۲، معصومه حاجی‌زاده^۳

^۱استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه کوثر، بجنورد، خراسان شمالی، ایران

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، خراسان رضوی، ایران

^۳دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، خراسان رضوی، ایران

چکیده

شهر به‌عنوان کانون تحولات اقتصادی، اجتماعی و کالبدی، دائم در حال تغییر فرم و محتوی است. سرعت تحولات شهری همواره چالش‌هایی را به همراه داشته که در سرنوشت زندگی شهروندان اثرگذار خواهد بود بنابراین تا آنجایی که امکان دارد باید آینده را در چارچوب مدل‌های آینده‌پژوهی با رویکرد برنامه‌ریزی شهری و در راستای دستیابی به شهر پایدار تخمین زده، ترسیم و در آن دخالت آگاهانه داشته باشیم تا از چالش‌های پیش رو با حداقل و بدون آسیب‌پذیری عبور نماییم. امروزه در کنار سرعت شدید شهرنشینی، آینده‌پژوهی شهری با سرعت شتابان در حال ارتقا جایگاه خود در فرایندهای تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری دولت‌ها و سازمان‌ها می‌باشد. این مسئله سبب شده است که آینده‌پژوهان در پی طراحی الگوها و فرایندهایی برای اجرای اثربخش آینده‌پژوهی بوده و با این کار می‌کوشند تضمینی برای نتایج آینده‌پژوهی فراهم سازند. آینده‌پژوهی صرفاً در پیش‌بینی روند شهرنشینی را دنبال نمی‌کند بلکه عمق مطالعات فراتر رفته و آینده‌های محتمل و ممکن را مطالعه می‌کند. این تحقیق که از نوع توصیفی می‌باشد با هدف بررسی ابعاد و گونه‌های مختلف آینده‌پژوهی در حوزه مطالعات شهری انجام می‌گیرد این تحقیق بررسی می‌کند که آینده‌پژوهی در برنامه‌ریزی شهری با رویکرد شناخت چالش‌های آینده در حوزه برنامه‌ریزی شهری چه مسیری را طی کرده و چه مسائلی را موردنظر قرار داده و پیش رو دارد تا برنامه‌ریزان با مدل‌های جدید آینده‌پژوهی بتوانند شهر را بهتر از گذشته مدیریت کنند و محیطی مناسب برای زندگی شهروندان فراهم آورند. تأکید این تحقیق بر روی روش‌ها در مبانی آینده‌پژوهی، زمینه‌ی نظریه‌های برنامه‌ریزی با رویکرد آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری متناسب با برنامه‌ریزی شهری است.

واژه‌های کلیدی: آینده‌نگاری، شهر، برنامه‌ریزی شهری.

مطالعات آینده پژوهی و سیاستگذاری

دوره ۴، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۷، صفحات ۴۲-۵۳